

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО НЕМСКИ ЕЗИК – XII КЛАС, ПЪРВИ ЧУЖД ЕЗИК – ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ.

Настоящата програма е предназначена за учениците от дванадесети клас на гимназиалната образователна степен в българското училище и има за цел достигане планираната в ДОН комуникативна, социокултурна и литературна компетентност на трето равнище от гимназиалния етап.

Програмата е разработена на базата на минимум 5–6 часа седмична натовареност или за годишен хорариум от 155–186 часа по немски език в дванадесети клас на профилираните гимназии и профилираните паралелки на гимназии и СОУ.

Материалът е представен в хронологичен ред и е обвързан тематично. Включени са литературни творби, представителни за дадено литературно течение, както и литературна критика. Особено място заемат текстове на съвременни автори, които разглеждат предходни литературни събития от гледна точка на нашето съвремие. По такъв начин се създава цялостна картина за литературното развитие и тенденциите в съвременната немскоезична литература.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО НЕМСКИ ЕЗИК.

1. Усъвършенстване и доизграждане на придобитите в предходните етапи на обучение комуникативни умения за слушане, четене, писане и говорене на базата на актуални научнопопулярни и публицистични текстове и учебни помагала.

2. Доразвиване на уменията за работа с литературен текст, чрез което учениците се научават да разбират по-добре себе си и заобикалящия ги свят и да се чувстват приобщени и отговорни за него. За целта те трябва:

2.1. да се научат да разпознават жанрове и особености на стила и да ситуират автори и текстове в съответната епоха

2.2. да прилагат различни методи на анализ и интерпретация, което дава възможност за изграждане на различни стратегии за работа с дадено произведение

2.3. да съпоставят текстове от различни епохи, с което да разширят способността си за сравняване, индуктивно и дедуктивно мислене и обобщаване и систематизиране на информация;

2.4. въз основа на интеркултурния подход, който включва проследяване влиянието на немското литературно развитие върху български автори и произведения, да обогатят социокултурната си компетентност и да осмислят своята национална и културна идентичност

2.5. чрез комбинация на музика, текст и картина да придобият емоционална нагласа за по-добро възприемане на литературното произведение, което да стимулира тяхната креативност и интереса им към литературата

XII КЛАС, ПЪРВИ ЧУЖД ЕЗИК – ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, езикови средства, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Ядра на УС	Очаквани резултати по ядра на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (езикови средства)	Контекст и дейности	Възможности за междупредметни връзки
С Л У Ш А Н Е	<p>Ученикът:</p> <p>слуша различни по вид текстове, произнесени на стандартен немски език и с умерено или ускорено темпо, в пряк контакт, чрез медии, от магнитен носител (с / без визуална опора);</p> <p>разбира несложни регионални варианти на езика и елементи от неформални стилове (младежки жаргон)</p> <p>разбира основна информация от новини, репортажи, интервюта, изказвания, изявления, дискусии, документални предавания, шоупрограми, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> • определя основната тема; • идентифицира говорещите и/или лицата, за които се говори; • разграничава позициите по разглеждания проблем; • проследява логическата последователност на изложението и/или на аргументацията; • определя социокултурния характер на изказванията <p>разбира основна информация от литературни текстове от различни жанрове, от радио и телевизионни предавания за автори и техни произведения; театрални постановки, радиопиеси и филмирани произведения, като</p> <ul style="list-style-type: none"> • определя основната тема; • проследява сюжетната линия; • определя най-характерното за действащите лица <p>разбира конкретна информация от радио- и телевизионни програми (новини, репортажи, реклами, обяви, бюлетини за времето, съобщения за пътната обстановка и др.) и от различни по жанр художествени текстове (кратки разкази, стихотворения, балади, откъси от романи, новели, радиопиеси), като</p> <ul style="list-style-type: none"> • подбира, групира и систематизира необходимите данни за изпълнение на поставената задача <p>разбира в подробности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • информация, свързана с учебното съдържание по немски език; • разговори или изказвания по теми, отговарящи на жизнения му опит, и 	<p>А. Учениците трябва да усвоят понятийни знания и речеви умения по посочените теми, да придобият социокултурна и литературна компетентност</p> <p>Literatur der Jahrhundertwende Литературата от края на 19 и началото на 20 век</p> <p><u>Die Welt im Übergang: Porträt der Epoche</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nietzsche: <i>An der Grenze der Moderne, (aus: Götzen – Dämmerung)</i> und S. Freud (aus: <i>Traumdeutung</i>) <p><u>Literatur der Moderne</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Der Naturalismus: Das Drama des menschlichen Lebens. Hauptmann, (Bahnhüter Thiel)</u> • <u>Gegenströmungen zum Naturalismus: Impressionismus und Symbolismus</u> Lebensmystik und Sprachmagie bei Hofmannsthal (<i>Terzine der Vergänglichkeit</i> oder <i>Ballade des äußeren Lebens</i> oder <i>Die Beiden</i>) 	<p>Die Moderne, Naturalismus, Sekundenstil, Miletu; Psychologische Studie</p> <p>Impressionismus, Symbolismus, Dinggedicht, Symbol, Metapher</p>	<p>Във връзка с общите цели на обучението в гимназиалния етап и като логическо продължение на прилаганите в предходните години форми на работа по немски език и на извършваните дейности за развиване на комуникативните умения на учениците трябва да се даде възможност да:</p> <p>работят в спокойна и стимулираща творческите им способности атмосфера;</p> <p>слушат и четат оригинална немска реч;</p> <p>се запознаят с</p>	<p>Използват се знания и умения, придобити в гимназиалния етап:</p> <p>Български език и литература</p> <p>Умения за общуване в гражданската, институционалната и стопанската сфери</p> <p>Умения за участие в дебати</p> <p>Умения за анализ и интерпретиране на литературно произведение</p> <p>Жанрово многообразие</p> <p>Естетически категории</p> <p>Западно-европейска</p>

	<p>разпознава характерни особености на книжовния, стандартен и разговорен стил;</p> <ul style="list-style-type: none"> • съобщения от ежедневието, които се отнасят пряко до него или конкретно го интересуват (в училище, магазин, транспорт и др.) • несложни кратки литературни текстове или откъси от литературни произведения • информация от актуални научнопопулярни текстове на теми, които са от кръга на неговите интереси; от дискусии <p>прилага компенсаторни стратегии за разбиране и извличане на нужната информация, като в зависимост от това, дали слушането е при пряк или непряк контакт, дали е съпроводено с образ или не</p> <ul style="list-style-type: none"> • отчита значението на фоновия шум/тембъра, интонацията и скоростта на говорене/паузите/мимиката, жестовете и действията на говорещите/обстановката; • ориентира се по контекста (по смисъла на изречението, а не на отделни думи); • търси помощ от събеседника си. <p style="text-align: center;">***</p> <p>Чете различни по вид автентични научнопопулярни и художествени текстове</p> <ul style="list-style-type: none"> • чете най-малко две цели обемни произведения (Ganzschrift – новела, роман, драма) в съответствие с интересите на класа и с учебното съдържание, като • разбира основната информация от съдържанието • извлича конкретна информация по основни проблеми за изпълнението на задачи в часа или работа по проект • разбира в подробности откъси от целите произведения с цел художествен анализ и интерпретация • Примерни цели произведения: <p>Dramen: Frisch <i>Der andoransche Jude</i>; Biedermann <i>und die Brandstifter</i>; Duerrenmatt <i>Der Besuch der alten Dame</i>; Brecht <i>Der gute Mensch von Sezuan</i>, <i>Mutter Courage und ihre Kinder</i></p> <p>Romane: Frisch <i>Homo faber</i>, <i>Mein Name sei Gantenbein</i>; Christa Wolf <i>Was bleibt</i>; Böll <i>Haus ohne Hüter</i>; U.Wölfel <i>Ein Haus für alle</i>; A. Seghers <i>Der Ausflug der toten Mädchen</i></p> <p>разбира основната информация от литературен текст (стихотворение, сатира, кратък разказ, пътепис, пригъвка, откъс от по-обемно произведение), публицистични и научно-популярни текстове, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разпознава вида, функцията и предназначението на текста, характерните стилистични особености на езика и естетически аспекти; 	<p>Kunst für die Kunst George (<i>Der Herr der Insel</i>) Rilke (Dinggedichte: <i>Das Karussell</i> oder <i>Der Panther</i>)</p> <p>Expressionismus Експресионизъм</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Stilmerkmale</u>, Kasimir Edschmid (aus: <i>Über den dichterischen Expressionismus</i>) • <u>Expressionismus in bildender Kunst und Literatur</u>: Ernst Barlach, Paul Klee, Georg Grosz u. a. • <u>Erlebnis Stadt</u>: Georg Heym (<i>Die Stadt</i>) • <u>Weltende und Krieg</u>: J. van Hoddiss (<i>Weltende</i>) oder G. Heym (<i>Der Krieg</i>) <p>Literatur in der Weimarer Republik Литература на Ваймарската република</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Neue Sachlichkeit</u>: Erich Kästner (<i>Jahrgang 1899</i> u.a. <i>Gedichte</i> oder aus <i>Fabian</i>) • <u>Alltäglicher Vorfall und Gleichnis</u>: Kafka (Parabeln und kleine Erzählungen) • <u>Erlösung von der Wirklichkeit</u>: H.Hesse (<i>Siddhartha</i>, <i>Gedichte</i> u.a.) 	<p>Expressionismus, Großstadt, Krieg, Vision</p> <p>Neue Sachlichkeit, Ironie, Satire, die Parabel in der Moderne, das Groteske und Absurde</p>	<p>различни гледни точки за епохата и произведенията, които изучават;</p> <p>анализират и коментират основните социални и нравствени проблеми, представени в изучаваните литературни произведения, и да ги съпоставят със своя личен опит на съвременни читатели;</p> <p>изразяват собствено мнение и се изказват равнопоставено в рамките на учебното занятие;</p> <p>работят на екипен принцип;</p> <p>използват езика в реални ситуации;</p> <p>участват в пресекути съобразно интересите и възможностите си</p>	<p>литература (от X клас)</p> <p>Въздействие на немската литература върху произведения на български автори</p> <p>Други чужди езици</p> <p>Социокултурна и страноведска информация за други страни</p> <p>Сравнение и интерпретиране на разглежданите художествени произведения</p> <p>Компенсаторна компетентност</p> <p>Информатика и информационни технологии</p> <p>Работа с мултимедийни продукти</p> <p>Намиране и извличане на информация от Интернет</p>
--	--	--	---	---	--

<p>Г О В О Р Е Н Е</p>	<ul style="list-style-type: none"> • проследява основната сюжетна линия/ориентира се в проблематиката и темата; • разграничава персонажите/обектите; • определя гледната точка на автора <p>разбира и намира конкретна информация в: текстове в учебници, официална кореспонденция, справочници, каталози, проспекти, програми, публицистични, научнопопулярни статии, специализирани и художествени текстове, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> • групира факти, данни, понятия и др. според поставената задача/целта на четенето; • открива причинно-следствени връзки; • намира и свързва еднородни елементи и сходни по смисъл изрази • разпознава стилистични фигури (метафори, олицетворение, метонимии и т.н.) и тяхната функция • обобщава в кратък план/таблица извлечената информация така, че да му послужи за анализ и интерпретиране на текст <p>разбира в подробности, като извлича проблеми, становища и аргументи, отчита стилските разлики и нива</p> <ul style="list-style-type: none"> • текстове от научнопопулярни статии, от учебници; • официални писма, формуляри, анкетни карти (чието съдържание съответства на жизнения му опит); • статии, рубрики, читателски писма, обяви, реклами във вестници и списания на теми, свързани с учебното съдържание; • съобщения и обяви от ежедневието • литературни текстове от различни жанрове и литературни епохи с цел анализ и интерпретация <p>прилага компенсаторни стратегии при трудности в разбирането:</p> <ul style="list-style-type: none"> • открива ключови думи и изречения, служи си с контекстна догадка; • опира се на илюстративен материал; • ползва едноезични речници (тълковни, синонимни, фразеологични), история на немската литература и литературна критика <p style="text-align: center;">***</p> <ul style="list-style-type: none"> • Участва в свободен разговор и в дискусии на теми, съответстващи на жизнения му опит и/или разглеждани в литературни и научно-популярни текстове, коментира факти и събития, предлага решения, излага свои аргументи, защитава конкретно лично мнение и позиция, проявява толерантност към мнението на другите; • Съобщава за събития, наблюдения, преживявания (Bericht); • Коментира филми театрални постановки и телевизионни програми; 	<p>Literatur im Exil</p> <ul style="list-style-type: none"> • St. Zweig (Novellen) oder E. M. Remarque (aus: <i>Drei Kameraden</i>) oder A. Seghers (<i>Der Ausflug der toten Mädchen</i>) • B. Brecht (Gedichte) <p>Literatur nach 1945 Литература след 1945</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deutschland nach dem Krieg: Stunde Null? • Der Krieg als literarisches Motiv: H. Böll (<i>Wanderer, kommst du nach Spa....</i> oder andere Kurzgeschichten) W. Borchert (<i>Das Brot</i>) • Auf der Suche nach einem neuen Anfang: E. Fried, <i>Inventur</i>; • <u>Heimkehrerproblematik</u>: H. Boell (<i>Mein Onkel Fred</i>) oder W. Borchert (<i>Draußen vor der Tür</i>) • <u>Unterwegs zur Sprache</u>: I. Bachmann (<i>Die gestundete Zeit</i>) • <u>Experiment mit der Sprache</u>: Konkrete Poesie: E. Jandl, E. Gomringer • <u>Sozialkritische Tendenzen</u>: M. Frisch (aus: <i>Homo faber</i>) oder G. Grass (aus: <i>Die Blechtrommel</i>) • B. Brecht: Episches 	<p>Trümmerliteratur, Stunde Null, Gruppe 47, Kurzgeschichte</p> <p>Konkrete Poesie</p> <p>Episches Theater,</p>	<p>черпят информация за немскоезичните страни от различни автентични източници;</p> <p>използват нови технологии;</p> <p>ползват всякаква справочна литература;</p> <p>развиват способността си да се учат как да учат;</p> <p>развиват критично мислене и умения за реална самооценка;</p> <p>предават на трети лица получена на немски информация в превод на български език;</p> <p>превеждат писмено предимно публицистични научно-популярни</p> <p>Обществени науки и гражданско образование</p> <p>Роля на езика, религията и традициите за социална обвързаност и различие в обществото</p> <p>Характеристика на епохите</p> <p>Философски тенденции в литературните произведения</p> <p>Знания за европейските структури в миналото и в съвременността</p> <p>Изкуства</p> <p>Известни творби на немски, австрийски и швейцарски композитори, скулптори художници, представителни за съответната епоха</p> <p>Съчетание на текст, образ и звук</p>
--	---	--	---	--

П И С А Н Е	<ul style="list-style-type: none"> • Прави разширени подготвени изказвания, в които обобщава, анализира, коментира информация, подбрана от различни източници, излага и аргументира своя теза (Referat); • Анализира изучавано литературно произведение (кратък разказ, стихотворение или откъс от новела/повест/ роман) и използва различни методи за интерпретацията му; изразява личното си отношение към разглеждания проблем; • Прилага компенсаторни стратегии за преодоляване на трудности при изразяването, като използва перифраза, описание, синоними, антоними, задава уточняващи въпроси; • Усъвършенства произношението и интонацията си, които трябва да се доближават максимално до нормите на немския език <p style="text-align: center;">***</p> <ul style="list-style-type: none"> • Пише лични и официални писма, като съобразява стила и формата на текста с адресата; • Потъква формуляри за лични нужди; • Води бележки при четене и слушане; • Води протокол на разговор; • Пише автобиографичен текст в табличен и нетабличен вид; • Съставя съобщение/доклад по подбрани материали от различни източници (Bericht); • Пише обяснителен текст към статистика, графика, схема; • Преобразува един текст в друг (Textumformung); • Предава в сбита форма съдържанието на литературен текст без или с коментар (zweiteilige/erweiterte Inhaltsangabe); • Пише резюме на научно-популярен текст (Zusammenfassung); • Пише характеристика на герой от литературно произведение • Пише аргументативен текст в различни форми (Erörterung mit steigendem Aufbau, Erörterung in Pro- und Contraform), textgebundene und freie Erörterung); • Съставя текст по зададена тема, като акцентът се поставя върху разсъждениято, а повествованието и описанието са съътстващи компоненти; • Kreatives Schreiben <p>Прилага компенсаторни стратегии при писането според вида на текста, като използва познати образци и/или предварително подготвени</p> <p>Превежда художествени и публицистични текстове, написани на стандартен немски език, по темите, залегнали в програмата.</p>	<p>Theater (<i>Der gute Mensch von Sezuan</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Das Drama in Auseinandersetzung mit Brecht: M. Frisch (<i>Andorra</i>) oder Dürrenmatt (<i>Der Besuch der alten Dame</i>) • Auseinandersetzung mit der Tradition: U. Plenzdorf (<i>Die neuen Leiden des jungen W.</i>) • Phantasie und planetarisches Bewusstsein G. Grass (<i>Der Butt</i>) oder I. Morgner (<i>Amanda</i>) • Liebe: I. Bachmann (<i>Undine geht</i>), Brecht (<i>Liebeslyrik</i>) E. Fromm (<i>Die Kunst zu lieben</i>) • Literatur nach der Wende: G. Grass (<i>Ein weites Feld</i>) oder Ch. Wolf (<i>Was bleibt</i>) 	<p>Verfremdungseffekt</p> <p>Die Wende</p> <p>Лексика</p> <p>надгражда се изученото в предходните години, като се наблюдава на изразните средства и особеностите при използването им в различните стилове</p>	<p>текстове на актуални теми;</p> <p>участват в състезания и конкурси по и на немски език, провеждани за ученици от гимназиалния етап, на регионално и национално ниво;</p> <p>се подготвят за участие в изпити за придобиване на езикови сертификати.</p>	
----------------------------	--	---	---	--	--

V. МЕТОДИЧЕСКИ ПАСОКИ.

Работата по немска литература е интегрирана част от обучението по немски като чужд език.

За доразвиването и усъвършенстването на комуникативните умения учителят следва да подбира и включва в часовете по немски език актуални научнопопулярни и публицистични текстове.

Работата по граматика се състои предимно в обобщение и систематизиране на граматичните явления на базата на функционалния принцип, а работата по лексика – в надграждане на знанията, придобити в предходните класове, като се постави акцент върху употребата на идиоматични изрази и поговорки, на синоними/антоними, на типични комбинации от думи в устойчиви словосъчетания, на многозначност на думите, думи с еднакъв корен, на използването на различни словообразователни модели и др.

Една от основните цели на работата по немска литература е приобщаването на учениците към немската литература и културна традиция. Стремещт е учениците да осмислят общочовешките ценности, заложен в литературните произведения, да ги пречупят през погледа на съвременника и актуализирайки ги, те да се превърнат в житейски стратегии.

Чрез хронологично-тематичния подход в обучението по литература се цели по-дълбоко вникване в идеите, заложен в литературните творби, които са неразривно цяло от епохата, в която е живял и творил съзателят, и от личната му житейска съдба. Същевременно работата по литература предполага и участието на всеки ученик с лична интерпретация в зависимост от неговия кръгзор, разбираня и жизнен опит. Много е важно в часовете по литература да се стимулира творческото мислене, да се дава възможност на учениците да изграждат, представят и доказват личното си становище по разглежданите проблеми.

Желателно е да се използват различни варианти за работа с текст, познати от обучението по чужд и български език до този момент, за постигане на по-голямо разнообразие и динамика в часовете, а също и за по-успешно разбиране на литературните текстове.

Преподаването по немска литература може да бъде обвързано с разработване на проекти по теми, представляващи интерес за учениците: например разглеждане на различни произведения на един и същ автор, на автори от различни епохи, сравняване на творби на български и немски автори, живели по едно и също време, реценция на немски автори в България и на български в Германия с крайна цел изготвяне на продукт: драматизирано представяне на произведение, литературно есе, вестник, филм, изложба и т.н.

Работата с **цели литературни произведения** има за задача да изгради у учениците умения за разбиране на оригинална немска литература, а също така и за изграждане на навики за четене на по-обемни произведения на чужд език, което се явява логическо продължение на заниманията по български език и литература от предходните години. Върху тези произведения на учениците могат да бъдат поставяни както индивидуални, така и групови задачи за работа в къщи, а в часовете могат да се разглеждат определени откъси от тях. По желание на учителя би могло да се разгледа и цяло произведение с класа, но то да не е твърде обемно, например драма, новела и др. За тази цел в XI и XII клас се препоръчва запознаването на учениците с общо не по-малко от пет цели произведения.

Програмата по немска литература е отворена и предлага към всяка епоха алтернативни текстове и автори, като дава на преподавателя както право на избор, така и възможност за включване на нов материал, съобразен с нивото и интересите на класа.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО НЕМСКИ ЕЗИК – XI И XII КЛАС, ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК – ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

1. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ.

Настоящата учебна програма е предназначена за учениците от XI и XII клас – профил чуждоезиков – втори чужд език в българското училище. Тя има за цел овладяване на знания и постигане на комуникативни умения на учениците в гимназиалната степен.

Програмата е съобразена с ДОИ за учебно съдържание за чужди езици и е предвидена за годишен хораримум от 180 ч. в XI клас и 155 часа в XII клас за обучение по немски език – профил чуждоезиков – втори чужд език.

Учебната програма дава възможност на всички ученици от XI и XII клас да развият рецептивни и продуктивни умения и компетентности по чуждия език, което представлява изградено единство от знания, умения и отношения в езиков, социокултурен и стратегически план и предполага осъзнати знания за езиковата система. Учениците развиват умения за адекватното прилагане на езика в структурен и функционален смисъл, за ориентиране в социокултурния контекст на немския език. Те осъзнават достойнствата на родната култура и показват осъзнато уважение към културните различия, което им дава възможност за общуване в многоезикова и многокултурна среда. Това предполага развитие на умения за използване на компенсаторни стратегии при възникване на проблеми от комуникативен характер – в ситуации на социални контакти.

Настъпващите процеси на социалнополитическа и икономическа интеграция на страните в Европа и в света, превърнаха владенето на чужди езици в първостепенна необходимост за младото поколение в България. Чуждият език дава възможност за обучение и намиране на работа в международна среда и активно участие в съвместни проекти с представители на други културни и езикови общности.

На преден план излиза необходимостта от създаване на високообразовани и формирани членове на гражданското общество, които да могат да се развиват самостоятелно, да прилагат знанията и уменията си в мултикултурна среда и да работят ефективно в екип, съобразно с установените международни стандарти. Реализацията на младите хора през новия век ще бъде свързана с владенето на най-малко два чужди езика, с висока степен на комуникативна компетентност.

Практическата значимост на придобитите знания и умения по изучавания първи чужд език и обучението по немски език като втори чужд език, дава възможност за общуване в разнообразна международна обстановка.

Обучението по немски език като втори чужд език е тясно свързано с обучението по роден език и култура. Комуникативните умения и стратегии от обучението по роден език и по изучавания първи чужд език служат като опора през целия учебен процес. Съпоставката на родната култура с културите на държавите, говорещи изучаваните от учениците в България чужди езици, спомага за осъзнаване на непознатото и за запазване на националната идентичност. Друга важна опора са междупредметните връзки, които позволяват на учениците да се развиват комплексно, като разширяват общата си

и езикова култура, чрез интегриране на придобитите специални знания и умения.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО.

Според настоящата учебна програма, обучението по немски език в XI и XII клас като втори чужд език има за цел да:

- завърши изграждането на комуникативна компетентност на ученика;
- разшири общата и езикова култура на ученика;
- да затвърди желанието на ученика да ползва два чужди езика за межкултурно общуване;
- изгради личността на ученика в контекста на родния език и изучавания първи чужд език;
- затвърди самочувството и съзнанието за национална идентичност и достойнство;
- създаде социално отговорно отношение и поведение на учениците.

Структурата на учебната програма спомага за ориентиране на ползващите я учители, родители и автори на учебници и учебни помагала да изработят подходящи стратегии, както за изучаване на езика, така и за изработване на система за обективно оценяване.

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, езикови средства, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
1	2	3	4	5	6
Ядра на УС	Очаквани резултати по ядра на ниво учебна програма (XI и XII клас – втори чужд език, профилирано обучение)	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (езикови средства)	Контекст и дейности	Възможности за междупредметни връзки
С Л У Ш А Н Е	<p>Ученикът:</p> <p>слуша различни по вид автентични и учебни текстове, произнесени на стандартен немски език и с умерено темпо, в пряк контакт, по телефона, чрез медии, от магнитен носител / с и без визуална опора);</p> <p>разбира <u>основна информация</u> от:</p> <ul style="list-style-type: none"> • несложни научнопопулярни текстове; • литературни текстове / откъси от художествена проза, като определя основната тема, проследява сюжетната линия /логическата последователност на изложението, разграничава становища, прави характеристика на героите, като се ориентира се по контекста, по ключови думи и познати словообразователни модели; <p>разбира в <u>подробности</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • въпросите и указанията на учителя в часа; • репликите/ изказванията на един или повече събеседници в диалози/дискусии, свързани с изучавани теми, при които е участник или само слушател, отчитайки мимиките, жестовете и действията на говорещите / обстановката; <p>разбира <u>конкретна информация</u> от:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разговори / дискусии по теми, отговарящи на жизнения му опит, / при необходимост търси помощ от събеседника си/ радио и телевизионни предавания (репортажи, реклами, обяви, бюлетини за времето, съобщения за пътната обстановка и др.), които пряко го интересуват; • съобщения от ежедневието в транспортни средства, в магазини и др. (Durchsagen), като отчита значението на фоновия шум / тембъра, интонацията и скоростта на говорене / паузите / ; 	<p>А. Учениците трябва да усвоят понятийни и социокултурни знания и речеви умения по посочените <u>тематични области</u>, които да използват в учебна обстановка и при реално общуване:</p> <p><i>Аз – сега и утре</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • моите приятели; • любов и мечти; • избор на професия; • 21-ви век – моят век и неговите предизвикателства; • конфликти и проблеми –СПИН, дрога, алкохол взаимоотношения (клас, семейство, общество) <p><i>Компютърът – за и против</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • интереси – информационен поток ; • свободно време, хоби; • Интернет – контакти / риск; • компютър и професия. <p><i>Култура, традиции и обичаи на</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Германия; • Австрия; • Швейцария. <p><i>Околна среда – проблеми, тревоги, личен принос</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Бедствия, катастрофи; • Ресурси – разумно използване, 	<p>Учениците трябва да усвоят посочените езикови средства, които да употребяват активно за осъществяване на познатите словесни действия:</p> <p><u>1. Граматика</u></p> <p><i>Verb</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Plusquamperfekt Indikativ; • Futur I Indikativ; • Präsens Passiv; • Präteritum; Passiv; • Perfekt Passiv; • Plusquamperfekt Passiv; • Passiv mit Modalverben-Präsens und Präteritum; • Verben mit festem Objektkasus-Vertiefung und Erweiterung; • Verben mit Präpositionen-Vertiefung und Erweiterung; • Konjunktiv I – 	<p>Във връзка с целите на профилираното обучение по немски като втори чужд език в IX и X клас и с общите цели на общообразователната подготовка в гимназиалния етап на учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • работят в спокойна творческа атмосфера; • слушат и четат оригинална немска реч; • работят в часа индивидуално, по двойки, в малки и в по-големи групи; • участват в езикови игри и състезания; • се включват в свободноизбираема работа по интереси; • участват в проекти; 	<p>Изучаването на немски език в чуждоезиков профил предоставя широки възможности за използване на придобитите през предходните години знания и умения в различните културно-образователни области и за създаване на връзки между изучаваните предмети в XI и XII клас, както следва:</p> <p><i>Български език и литература</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • видове изречения; • словосъобразуване; • стил и сфери на общуване, речеви етикети; • познания за строежа и функциите на различни видове устни изказвания и писмени текстове; • умения за интерпретация и предаване на чут или прочетен литературен текст; • мит, фолклор.

<p>Ч Е Т Е Н Е</p>	<p>*****</p> <p>чете различни по вид автентични и леко адаптирани текстове, написани на стандартен немски език;</p> <p>разбира основната информация от</p> <ul style="list-style-type: none"> литературен текст (стихотворение, басня, анекдот, легенда, разказ, откъс от художествена проза); публицистичен и научнопопулярен текст, съобразен с интересите му, като разпознава вида и предназначението на текста, проследява основната сюжетна линия / ориентира се в проблематиката и темата, разграничава персонажите / обектите. <p>разбира в подробности съдържанието на</p> <ul style="list-style-type: none"> лични писма, картички; читателски писма, обяви, статии на познати теми в младежки списания; указанията в учебните комплекти; съобщения, надписи, реклами и указания на обществени места; адаптирани литературни произведения или откъси от тях <p>ползва конкретна информация от:</p> <ul style="list-style-type: none"> справочна литература (едноезични и двуезични речници, младежки лексикони и др.); разписания, каталози, проспекти, програми (за телевизия/ радио/ кино/ театър/ концерти/ спортни състезания и др.); литературни текстове / откъси от художествена проза; научнопопулярни статии на познати и интересувачи го теми, като групира факти, данни, понятия и др. според потребностите си или съобразно поставената задача; <p>прилага компенсаторни стратегии при трудности в разбирането:</p> <ul style="list-style-type: none"> открива ключови думи и изречения, служи си с контекстна догадка; 	<p>нови технологии;</p> <ul style="list-style-type: none"> Аз и моята отговорност; <p>Б. Учениците трябва да владеят.</p> <p><u>Езиковата реализация на основни словесни действия.</u></p> <p>Soziale Kontakte</p> <ul style="list-style-type: none"> sich entschuldigen; einladen; Einladung/Vorschlag ablehnen/ zustimmen; sich bewerben; Informationsaustausch. <p>Mitteilen</p> <ul style="list-style-type: none"> beschreiben; erzählen; begründen; berichten; auswerten; Gespräch/ Diskussion einleiten, führen, beenden. <p>Auffordern zum Sprechen / Handeln</p> <ul style="list-style-type: none"> fragen, auffordern, bitten; erlauben, verbieten; vorschlagen; provizieren; raten, abraten <p>Stellungnahme</p> <ul style="list-style-type: none"> versichern, bestätigen; Wissen/ Nichtwissen ausdrücken; Glauben, Überzeugung und Zweifel ausdrücken; 	<p>indirekte Rede;</p> <ul style="list-style-type: none"> Konjunktiv II – irteale Wunschsätze; höfliche Fragen; <p>Substantiv</p> <ul style="list-style-type: none"> Kasus (Genitiv); Substantive mit Präpositionen; Ableitungen; <p>Pronomen</p> <ul style="list-style-type: none"> Possessivpron. (G.); Vertiefung der Reflexivpronomen (D.,Akk.); Erweiterung des Gebrauchs von „man „(in Bezug auf Passiv); Relativpronomen (Akk.,D., G.); <p>Adjektiv</p> <ul style="list-style-type: none"> Komparation – Vertiefung; attributiver Gebrauch; Adjektive mit Präpositionen <p>Präpositionen</p> <ul style="list-style-type: none"> Präpositionen mit dem Genitiv – trotz, wegen, während ; <p>Konjunktoren und</p>	<ul style="list-style-type: none"> работят на екипен принцип; онагледяват и представят резултатите от работа по проект / в група/ по индивидуална задача чрез колажи, таблици, схеми, проектни папки, снимки, видео- и аудио-материали и др.; правят сравнения с българския и други изучавани чужди езици; използват компенсаторни стратегии при писмена и устна комуникация; се подготвят за общуване с носители на езика или с чужденци, говорещи немски език, в сферите свободно време, услуги, образование.; използват езика в реални ситуации; осъществяват кореспонденция на немски език (с електронна и/или обикновена поща); 	<p>литература;</p> <ul style="list-style-type: none"> жанрово многообразие; <p><i>Други чужди езици</i></p> <ul style="list-style-type: none"> техники за учене на чужди езици ; компенсаторна компетентност; социокултурна и страноведческа информация за други страни; <p><i>Информатика и информационни технологии / на база изучавания материал в предходните класове /</i></p> <ul style="list-style-type: none"> работа с мултимедийни продукти; намиране и извличане на информация от Интернет; текстобработка; <p><i>Обществени науки и гражданско образование</i></p> <ul style="list-style-type: none"> образование, професионални интереси; гражданско общество; разрешаване на конфликтни ситуации;
--	--	--	---	---	---

<p>Г О В О Р Е Н Е</p> <p>П И С А Н Е</p>	<ul style="list-style-type: none"> • опира се на илюстративен материал; • ***** • участва в свободен разговор на теми, съответстващи на жизнения му опит, като обменя конкретна информация, споделя преживявания, изразява чувства, предлага решения, излага свои аргументи, изслушва доводите на събеседника / събеседниците, проявява толерантност към мнението на другите; • съобщава за събития, наблюдения, преживявания (Bericht); • преразказва подробно или в сbitа форма прочетен или чул текст (Nacherzählung; Textwiedergabe); • изразява намерения, идеи, формулира предложения; • изгражда текст по ключови думи; • описва ситуации и обекти; • съобразява речта си с комуникативната ситуация; • усъвършенства произношението и интонацията си, които все повече се доближават до нормите на немския език; • прилага <i>компенсаторни стратегии</i> за преодоляване на трудности при изразяването, като използва мимики и жестове, интернационализми, описание, синоними, антоними, задава уточняващи въпроси; • ***** • пише картички, покани, съобщения, обяви; • пише лични писма, в които отразява конкретни преживявания и факти, изразява мисли и чувства; • попълва формуляри за лични нужди; • води бележки при четене и слушане; • съставя подробен план за устно изказване; • съставя разказ по зададени начало или край; • пише съчинение по зададена тема; • пише автобиографичен текст; • прилага <i>компенсаторни стратегии</i> при писането според вида на текста, като използва познати образци и/или предварително подготвени / подадени думи и изрази, използва различни техники за предварително структуриране и планиране на текста (асоциограма, план, 	<p><i>Gefühle und Stimmungen aller Art ausdrücken</i></p> <p><i>Zapas от езикови средства за изразяване на основни понятия:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Пространство, време, процеси; • Количество, качество; • Отношения; <p><u>Социокултурни знания за немскоезичните страни</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • социално поведение - норми, етикет; • празници и традиции; • организиране на свободното време; • отношение към околната среда; • образование и професионална реализация; • историческо минало; • културно наследство; • преодоляване на погрешни клишета и предрасъдъци; 	<p><i>Subjunktoren</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • „als „, „wenn „; • ob, so dass,; <p><i>Fragewörter</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nachdem, bevor; • während, solange; <p><i>Konjunktionaladverbien</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • deswegen; <p><i>Satz</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vertiefung; • Satzverbindung; • Satzgefüge; • Infinitiv mit und ohne „zu „; <p><i>Wortstellung</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Satzgliedstellung in der Satzverbindung und im Satzgefüge; <p><u>2. Слсвообразуване</u> <u>Vertiefung:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Komposita; • Ableitungen; <p><u>3. Лексика</u> В края на дванадесети клас учениците трябва да владеят:</p> <ul style="list-style-type: none"> • активно не по-малко от 3000 лексически единици, подбрани с оглед на темите и словесните 	<ul style="list-style-type: none"> • се запознат с характерните за носителите на немския език поведенчески модели в общуването; • черпят информация за немскоезичните страни от различни автентични източници (вестници, списания, книги, по телевизия, радио, чрез Интернет и др.); • търсят сами информация, да я обработват и представят; • използват нови технологии; • ползват всякаква справочна литература; • развиват способността си да се учат как да учат ; • развиват критично мислене, умения за обективна оценка и за реална самооценка; • предават на 	<ul style="list-style-type: none"> • световно стопанство; • роля на езика, религията и традициите за социална обвързаност и различия в обществото; • разширяване на Европейския съюз; • характеристика на немскоезичните страни; • общоевропейски структури; <p><i>Природни науки и екология / на база изучавания материал в предходните класове /</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • замърсители на въздуха, водата и почвата; • пречистване; • основа дупка; • защитени видове и обекти; • суровинна база и енергийни източници; • изобретения; • живот без дрога; • здравословен и природосъобразен начин на живот; <p><i>Изкуства (до IX клас)</i></p>
---	--	--	--	--	---

	<p>схеми и др.), използва различни справочници;</p>		<p>действия;</p> <ul style="list-style-type: none"> • свободни и устойчиви словосъчетания; <p><u>4. Правопис</u> <i>Усвояват се нормите съгласно правописната реформа</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • главна и малка буква; • разделено и слято изписване на думи; • правопис на чуждите думи; • пунктуация в сложното изречение; • В и ss; 	<p>трети лица получена на немски език информация в превод на български език;</p> <ul style="list-style-type: none"> • се подготвят за участие в изпити за придобиване на езикови сертификати. 	<ul style="list-style-type: none"> • известни творби на немски, австрийски и швейцарски композитори, художници и скулптори; • свобода на културния избор; • младежка култура; <p><i>Физическо възпитание</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • спорт и здраве; • индивидуални и колективни спортове; • работа в екип; • професионален спорт;
--	---	--	---	--	--

V. СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ И МЕТОДИ НА ОЦЕНЯВАНЕ ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИКА.

Учителят осъществява непрекъснат и пряк контрол върху работата на учениците. Текущата оценка, винаги добре обоснована пред ученика, носи постоянна информация за постиженията му относно конкретни учебни единици или уроци. По време на затвърдяване на знанията е необходимо учениците да бъдат оценявани обективно. При фазата „свободна употреба“ на езика, акцентът да бъде поставен върху осъществяването на комуникативната цел и свободата на изказа.

От учениците се изисква да умеят сами да се оценяват, като те трябва да осмислят, обобщават и описват работата си в часа по немски език. Те могат да проявяват възискателност към себе си и към учителя по отношение на обема от знания и умения, които получават през периода на обучението си. Учителят ще бъде в състояние да получава обратна информация за работата си и ще може да се преориентира в по-нататъшната си преподавателска дейност. Наред с количественото си измерение, оценката може да има и окуражителен характер. Годишната оценка на учениците се оформя на базата на срочните оценки, периодичните и обобщаващите тестове, както и въз основа на оценките от други проверки, които следва да отразяват обективно работата и постиженията им в процеса на усвояване знания и умения, както са описани в Държавните образователни изисквания за учебно съдържание по чужд език.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ПО ПРИЛАГАНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА.

Обучението по немски език следва да бъде съобразено с общоприетите принципи на комуникативния и познавателния подход. Учителят трябва да съсредоточи вниманието си към прилагане на интерактивен подход в процеса на обучението на учениците.

Използвайки комуникативния подход, обучението по немски език в единадесети и дванадесети клас е ориентирано изцяло към ученика. Това предполага зачитане на интересите и потребностите на всички ученици, които ще ползват чуждия език, с цел да бъдат пълноценни събеседници и участници в общуването. Учениците трябва да умеят да задават и отговарят на въпроси, да изразяват оспорват мнения, да реализират свои лични желання и дейности във и извън класната стая, както с учителя, така и със съучениците си като равностойни партньори. Такава организация ще даде възможност за работа в класната стая, която до голяма степен ще може да илюстрира една истинска житейска ситуация, в която учениците работят самостоятелно, по двойки или в групи, общувайки на чужд език.

Учебната програма по немски език за единадесети и дванадесети клас предлага теми, които могат да стимулират и предизвикват интереса на учениците, което от своя страна ще доведе до активно участие в дискусии, разсъждения и изразяване на мнения. Представеният нов материал, чрез използване на основните речеви умения, преминава през няколко фази, докато се постигне целта, която е описана в Държавните образователни изисквания за учебно съдържание по чужд език. Учениците използват придобитите знания и умения в практически ситуации и употребяват граматическите структури, лексиката и познанията за културата на съответната страна, неусетно и свободно в реални ситуации и в по-широк контекст.

При спазване на принципа за интегриране на основните речеви умения, се препоръчва функционалното им насочване.

Родният език, както и изучаваният първи чужд език могат да се използват като опора и при съпоставяне на абстрактните понятия и нови структурни модели. Допуска се, че учениците ще могат да откриват сами по-ефективни стратегии за учене и използване на езика, което предполага повишаване на тяхната мотивация.